

Särskild sammanställning enligt Miljöbalken 6 kap. 16 § gällande Översiktsplan 2040 Strängnäs kommun

Innehåll

Inledning	1
Hur miljöaspekterna har integrerats i översiktsplanen	2
Hur konsekvensbeskrivningen och synpunkter från samråd och utställning/granskning har beaktats	3
Skälen till att översiktsplanen föreslås antas i stället för övervägda alternativ	4
Åtgärder för uppföljning och övervakning	5
information om att översiktsplanen antagits	6

Inledning

Strängnäs kommun har beslutat att komplettera/revidera delar av den gällande översiktsplanen som lyfts i aktualitetsförklaringen för kommunens översiktsplaner som togs fram 2018 (SBN/2018:529) som även kommunfullmäktige beslutade att ställa sig bakom (KS/2018:359–212) under samma år. Arbetet ska följa Länsstyrelsen Södermanlands sammanfattande redogörelse från 2017 (Länsstyrelsens dnr: 401-3156-2017).

Enligt 6 kap. 3 § miljöbalken ska en kommun som upprättar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning göra en strategisk miljöbedömning om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

En översiktsplan anses alltid medföra sådan påverkan. Miljöbedömningsarbetet ska dokumenteras i en konsekvensbeskrivning (separat bilaga till Översiktsplanen). I syfte att skapa ett bredare beslutsunderlag har kommunen valt att genomföra miljöbedömningen som en del av en bredare *hållbarhetsbedömning*. Strängnäs kommun har valt att utvidga bedömningen till att också inkludera sociala och ekonomiska konsekvenser.

Strängnäs kommuns uppdaterade översiktsplan är alltså kommunens samlade strategi för hur mark, vatten och bebyggelse ska användas, utvecklas och bevaras och utgår till stor del från Översiktsplan2014. Planen syftar till att ge vägledning

för att Strängnäs kommun ska utvecklas hållbart och säkerställa att höga värden bevaras och stärks samtidigt som utvecklingen bidrar till att nyttja kommunens potential.

När en plan som kan antas medföra betydande miljöpåverkan har antagits ska enligt 6 kap. 16 § miljöbalken kommunen i en särskild sammanställning (denna bilaga) redovisa:

1. hur miljöaspekterna har integrerats i planen
2. hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter och inkomna synpunkter
3. skälen för att planen har antagits i stället för de alternativ som övervägts, och
4. vilka åtgärder som planeras för att övervaka och följa upp den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför. Lag (2017:955).

Hur miljöaspekterna har integrerats i översiktsplanen

Utarbetandet av översiktsplanen och hållbarhetsbedömningen har vidare utförts parallellt, där en oberoende konsult arbetat med hållbarhetsbedömningen. Översiktsplanens huvudsakliga miljöpåverkan har i hållbarhetsbedömningen utgått ifrån dels de globala hållbarhetsmålen Agenda 2030, dels Sveriges miljömål. I handlingen beskrivs påverkan på de olika målsättningarna och ett resonemang förs kring de miljökonsekvenser som kan uppstå av översiktsplan 2040.

Under arbetets gång med samrådshandlingen, respektive granskningshandlingen har avstämningar skett mellan Översiktsplanen och Hållbarhetsbedömningen. Detta har lett en integrering av miljöaspekterna i planförslaget har skett under hela processen, genom att förslagen som lyfts i hållbarhetsbedömningen har lett till justeringar av Översiktsplanen för att mildra de negativa konsekvenserna som identifierats.

Utgångspunkten och det övergripande syftet med översiktsplanearbetet har varit att genom en väl avvägd mark- och vattenanvändning bidra till en långsiktig hållbar utveckling utifrån ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv. All fysisk planering i Strängnäs kommun utgår därmed ifrån ett hållbarhetsperspektiv. Översiktsplanens övergripande utvecklingsstrategier, målbilder, tematiska strategier och ställningstaganden samt förslag till mark- och vattenanvändning har utformats och bibehållits men justerats något mot förslaget från 2014 för att bidra till att uppfylla dessa mål och skrivningarna fortsatt ska kunna upplevas aktuella.

I översiktsplanen blir detta tydligt i och med beslutade fokusområden som är tänkta att stödja och inspirera till arbetsmetoder, inom hela den kommunala förvaltningen, som sammantaget ska leda till en hållbar utveckling. Fokusområdena har sedan fordrat en övergripande utvecklingsstrategi som sätter fysiska ramar för hur och var kommunen ska utvecklas.

Under kapitlet Riksintressen och andra allmänna intressen ges förslag på ämnesvisa ställningstaganden som lägger grunden för skapandet av attraktiva boendemiljöer både i tätorterna och på landsbygden samt visar på viljeriktningar och utvecklingsmöjligheter. Under respektive avsnitt/intresseområde beskrivs även hur eventuella redovisade riksintressen och övriga intressen ska tillgodoses, samt hur gällande miljö kvalitetsnormer ska följas. Sammantaget ska översiktsplanens intentioner leda till en fortsatt positiv utveckling av tätorterna och en livskraftig landsbygd, utan att jord- och skogsbrukslandskapets höga natur- och kulturvärden förbrukas. Genom att välja inriktningen för en livskraftig landsbygd tillsammans med behoven att möta den faktiska tillväxten i kommunen ställer detta krav på att efterföljande planering fortsatt beaktar hållbarhet som en vital utgångspunkt, för att kommunen ska växa hållbart. Detaljplaner, bygglov och förhandsbesked behöver följa utvecklingsstrategin och hållas ihop mer inom noder och stråk för att inte sprida bebyggelsen för mycket för att mildra klimatpåverkan. Samtidigt är detta viktiga avväganden som behöver göras från fall till fall, då de som väljer att bosätta sig inom kommunens landsbygder ibland söker andra boendevärden.

Genom utarbetat huvudscenario underbyggs en fortsatt flerkärnig struktur utifrån städernas och samhällenas platsspecifika förutsättningar som varit utgångspunkten sedan ÖP2014. Två områden, Strängnäs stad och det så kallade MÅHL-området (Mariefred, Åkers styckebruk, Hedlandet och Läggesta) med sina stationsområden, ges ett starkt fokus och prioriteras vad gäller kommunens bebyggelseutveckling och drar nytta av befintlig infrastruktur, för att mildra behoven att ta ny jungfrulig mark i anspråk. Inom dessa områden finns stora potentialer till att utveckla och stärka kommunens attraktivitet som helhet.

För Stallarholmen presenteras i strategin principiella ställningstaganden som visar en positiv inställning till förtätningsprojekt och vilka förutsättningar som då måste vara viktiga utgångspunkter. I strategin föreslås även principer för hur levande landsbygder kan främjas på ett hållbart sätt.

Hur konsekvensbeskrivningen och synpunkter från samråd och utställning/granskning har beaktats

Innan kommunen påbörjade arbetet med hållbarhetsbedömningen samråddes framtagen avgränsning av dess innehåll med länsstyrelsen och berörda kommuner. Synpunkter och medskick mottogs endast från länsstyrelsen och

dessa beaktades i det fortsatta arbetet med hållbarhetsbedömningen och översiktsplanen.

Inriktningen i ÖP2040 utgår utifrån de tidigare omfattande dialogerna som genomfördes när ÖP2014 togs fram utifrån att skapa en hållbar inriktningen, men också de medskick som gjorts i de olika versionerna av hållbarhetsbedömningen. Detta har lett till att Hållbarhetsbedömningen visat på vissa förbättringar från hållbarhetssynpunkt skett i de olika versionerna av Översiktsplanen utifrån inkomna synpunkter och hållbarhetsbedömningar under processens gång (samrådshandlingen-granskningshandlingen-antagandehandlingen).

De flesta av de synpunkter som togs emot under samrådstiden och granskningstiden för översiktsplanen bedöms vara tillgodosedda genom justeringar och tillägg i planhandlingarna eller genom förtydliganden i bemötandena på inkomna yttranden (se samrådsredogörelsen och det särskilda utlåtandet). I början av respektive handling beskrivs vilka större justeringar som gjorts utifrån inkomna synpunkter under rubriken "översiktlig beskrivning av genomförda ändringar" (se s.6–9 i samrådsredogörelsen och s.6–7 i det särskilda utlåtandet).

Skälen till att översiktsplanen föreslås antas i stället för övervägda alternativ

Huvudscenariot baseras på de tidigare omfattande arbetena med olika tillväxtscenarier i ÖP2014. För att tydligare välja en inriktning och styra mer aktivt mot denna, valdes till ÖP2040 ett scenario, som är tänkt att bidra till hållbar tillväxt som samtidigt möjliggör för den stora efterfrågan som finnas att flytta till Strängnäs. Tidigare scenario pekade ut en utveckling på 1% årlig befolkningstillväxt, vilket visat sig vara över under den faktiska årliga tillväxten som varit de senaste åren (där befolkning växt ca 2% per år fram till nyligen). Fram till 2040 bedöms en årlig befolkningstillväxt på 1,5% som möjligt och något som kommunen behöver utgå ifrån för att kunna möta den bedömda efterfrågan. När och om eventuella modifierade tillväxtscenarier krävs ställer detta nu krav på att Översiktsplanen ses över och uppdateras utifrån behov på ett mer aktivt sätt än tidigare.

För att komma fram till utarbetat huvudalternativ/planförslag har avvägningar gjorts mellan olika intressen som ibland konkurrerar med varandra. Exempel på frågor som diskuterats är behovet av mindre kompletteringar intill befintliga bebyggelsestrukturer på olika håll i kommunen mot nyttan av att göra samlade större satsningar, en annan fråga har handlat om avvägningen mellan att utnyttja Strängnäs stads potential och att prioritera områden där marknadsförutsättningarna inte är fullt lika goda. Även fördelarna med att

koppla samman olika delar av kommunen har vägts mot värdet av stora sammanhängande grönområden (parker, skogsområden och åkermark etcetera).

Den främsta påverkande faktor eller drivkraft som huvudscenariot (som fortsatt används i ÖP2040) grundas i är den pågående klimatförändringen. Ökad insikt i de faktorer och sammanhang som till stor del påverkar och påskyndar klimatförändringen ställer krav på samhällsplaneringen och ökar motivet till att gå från en ytmässigt krävande utglesning av bebyggelse till en planering som utgår ifrån att bygga våra städer och samhällen inifrån och ut. Genom kompletteringar av bebyggelse kan befintliga strukturer (som till exempel vägdragningar) utnyttjas mer effektivt, stadens underlag för kulturella och kommersiella verksamheter utökas och större satsningar på miljövänliga och kollektiva transportsätt möjliggörs.

Med detta som utgångspunkt har det krävts en övergripande utvecklingsstrategi som tydligt visar hur och inom vilka områden den huvudsakliga befolkningsutvecklingen ska tas omhand. De prioriterade utvecklingsområdena behöver sedan byggas så att de hushåller med energi, vatten och material utifrån ekologiska och ekonomiska hållbarhetsaspekter, samt byggas med beaktande och främjande av sociala strukturer och behov. För att skapa goda förutsättningar att fortsätta på samma inriktning bedömdes det viktigt att behålla samma utvecklingsstrategi, så att kommunen inte ändrar inriktningen och öppnar upp för nya tolkningar och inriktningar varje mandatperiod, som skulle kunna försämra förutsättningar för en sammanhållen bebyggelseutveckling över tid. Genom att bibehålla samma utvecklingsinriktning skapas därmed goda förutsättningar för att hålla samman utvecklingen på ett tydligt sätt, som inte är beroende över respektive inriktning som annars skulle kunna förändras var fjärde år. Det skapar även en långsiktighet när det gäller var kommunens samhällsservice och infrastruktur bör planeras för på lång sikt och kan budgeteras för på lång sikt.

Åtgärder för uppföljning och övervakning

Översiktsplanen innehåller inte några juridiskt bindande bestämmelser vare sig för myndigheter eller enskilda. Planen har däremot en viktig vägledande funktion. Den ska ligga till grund för beslut i kommunens nämnder och förvaltningar samt andra myndigheter i planerings- och bebyggelsefrågor, tillståndsprövningar och skyddsförordnanden. Samtidigt ger den en bred och tidig information till kommuninvånarna, företag och organisationer om hur kommunen ser på den potentiella utvecklingen i olika delar av kommunen och vad som kan komma att hända där och prövas i den efterföljande planeringen i framtiden. Vid genomförandet av planen genom efterföljande planering är det viktigt att följa upp och säkerställa att de olika hållbarhetsaspekterna. Det finns stora möjligheter att påverka utfallet av scenariot vid genomförandet och ett stort

behov att styra efterföljande planers utformning utifrån Översiktsplanen. Det är därför viktigt att följa upp utvecklingen inom framtida planering och byggande.

Förutom uppföljningar av översiktsplanen och dess miljökonsekvensbeskrivning i samband med enskilda projekt, krävs också en mer övergripande återkommande uppföljning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av ÖP 2040 sammantaget medför. Detta förväntas ske löpande genom upplägget med ”rullande översiktsplanering” (i enighet med Boverkets definition) och oftare återkommande uppföljningar och justeringar, exempelvis varje mandatperiod. Varje gång Översiktsplanen justeras kommer alltid samråd och granskningar av de nya förslagen genomföras i enighet med Plan- och bygglagen. Beroende på vilka avsnitt som förändras kan även tidigare dialoger bli aktuell i framtiden.

Grunden för att följa upp översiktsplanen och hållbarhetsbedömningen är via planeringsstrategin som ska utarbetas och fastställas vid varje mandatperiod under de 2 första åren efter varje ordinarie val. Planeringsstrategin vilar på idén att översiktsplanen kontinuerligt kan granskas och förslås vidareutvecklingar. Genom uppföljningen bör det tydligt framgå om översiktsplanens avsikter och planeringsinriktningar efterföljs och om utvecklingen går åt rätt håll. Det är även viktigt att uppföljningen identifierar eventuella brister i den nuvarande planen och bedömer om förutsättningarna för planen har förändrats. Denna bedömning förväntas göras genom att regelbundet sammanställa och utvärdera hur väl nya planområden och bygglov överensstämmer med översiktsplanens utvecklingsstrategier.

I samband med prövningar av enskilda planerings- och bebyggelsefrågor kommer sannolikt fler miljöaspekter med betydande miljöpåverkan att kunna identifieras. Det är därför viktigt att hållbarhetsbedömningen inte betraktas som ett komplett hjälpmedel, utan som ett vägledande dokument inför och under prövningsprocesser i efterföljande planering. De miljöaspekter som identifierats och översiktligt beskrivs i hållbarhetsbedömningen kan då bli föremål för fördjupade utredningar.

Information om att översiktsplanen antagits

Den särskilda sammanställningen tillsammans med översiktsplanen och dess bilagor ska göras tillgängliga för dem som deltagit i samrådet, granskning och som i övrigt kan vara intresserade av resultatet. Översiktsplanen med dess bilagor kommer därför publiceras på kommunens hemsida när handlingen har antagits. Kommunfullmäktiges protokoll med beslutet om att anta översiktsplanen kommer anslås på kommunens anslagstavla. Antagandet av planen samt information om den särskilda sammanställningen kommer att anslås på kommunens anslagstavla och informeras om på kommunens webbplats.